

ПОСТАТЬ ПРОФЕСОРА-ІНТЕРНІСТА М.Л. АВІОСОРА В ДИСКУРСІ АКАДЕМІЧНОЇ СПАДКОЄМНОСТІ ПРИКАРПАТСЬКОЇ ШКОЛИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

М.І. Дзєман

Науково-виробничий центр ТОВ «ЕРБІС», ПП «Лабораторія ЕРБІС», м. Київ

Резюме. У публікації розглянуто постать професора-інтерніста М.Л. Авіосора в дискурсі академічної спадкоємності Прикарпатської школи внутрішньої медицини.

Ключові слова: професор-інтерніст, Мойсей Лазарович Авіосор, Київська школа внутрішньої медицини, Мирослав Миколайович Бережницький, Прикарпатська школа внутрішньої медицини.

The figure of Professor-internist M.L. Aviosor in the discourse of academic succession of the Carpathian School of Internal Medicine

M.I. Dzeman

Scientific and production center «ERBIS», «Laboratory ERBIS», Kyiv

Abstract. The article discusses figure of M.L. Aviosor in the discourse of academic succession of the Carpathian School of Internal Medicine.

Keywords: professor-internist, Moisei Lazarovych Aviosor, Kyiv School of Internal Medicine, Myroslav Mykolaiovych Berezhnyskyi, Carpathian School of Internal Medicine.

УДК:614.254(477.86)

DOI: 10.31793/2709-7404.2022.3-2-3.38

© М.І. Дзєман

Організатор проведеної 2 червня 2022 року в Івано-Франківському національному медичному університеті науково-практичної конференції на вшанування 93-річчя від дня народження Мирослава Миколайовича Бережницького професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік АНТКУ Нестор Миколайович Середюк у своїй фундаментальній доповіді «Вчитися на діагностичних помилках...» дуже тепло та чуттєво відзначив гідні стосунки ВЧИТЕЛЯ та УЧНЯ — професора-терапевта М.Л. Авіосора і М.М. Бережницького. Тож у продовження давайте спробуємо подивитись на постать Мойсея Лазаровича Авіосора в дискурсі академічної спадкоємності Прикарпатської школи внутрішньої медицини. А оскільки, власне, ця спадкоємність безпосередньо пов'язана із науково-педагогічною діяльністю професора-інтерніста М.М. Бережницького, то спочатку коротко, суто в хронологічному порядку розглянемо основні етапи вишколу Мирослава Миколайовича під керівництвом яскравого представника Київської школи внутрішньої медицини професора М.Л. Авіосора.

Мирослав Миколайович є уродженцем благодатного Прикарпатського краю та одним із перших вихованців Станіславського державного медичного інституту (до 1964 року офіційна назва ІФНМУ). Він звичайно пройшов у стінах своєї Alma mater шлях від студента до блискучого інтерніста та визначного вченого. Його життєвий шлях є невіддільним від історії рідного вузу та Прикарпатського краю. Саме в унікальному (закладеному за надскладних

історичних передумов, а відтак й такому не простому) середовищі Прикарпатського краю була сформована особиста творча лабораторія дослідника-клініциста М.М. Бережницького. Аналіз «Особової справи» М.М. Бережницького [1] однозначно засвідчує, що класичний клінічний вишкіл він пройшов безпосередньо на кафедрі факультетської терапії Станіславського державного медичного інституту та як науковець-дослідник сформувався під впливом її завідувача, вихованця Київської школи внутрішньої медицини професора Мойсея Лазаровича Авіосора. Саме із кафедрою факультетської терапії, здебільшого періоду її очільництва професором М.Л. Авіосором, пов'язані роки його самовідданого вишколу інтерніста та плідного наукового пошуку:

- 1957-1959 роки — підготовка в клінічній ординатурі;
- у 1960-1966 роках завідування терапевтичним відділенням, що було клінічною базою кафедри факультетської терапії;
- 1964 рік — успішний захист кандидатської дисертації;
- 1966-1973 роки — обрання, педагогічна та науково-дослідна діяльність на посаді асистента кафедри факультетської терапії;
- 1971 рік — успішний захист докторської дисертації.

Зважаючи на важливість факту безпосередньої спадкоємності Прикарпатської школи внутрішньої медицини традиціям

Рисунок 1

Роки навчання

Рисунок 2

Початок славної дороги

В П И С К А

из протокола № 8 заседания Ученого Совета Станиславского
 Медицинского института от 8/1-1957 г.

СЛУШАЛИ: Заключение председателя конкурсной комиссии
 проф. АНИСИМОБА А. В. о рекомендации в клиническую
 ординатуру врача **БЕРЕЖНИЦКОГО** Мирослава
 Николаевича.

ПОСТАНОВИЛИ: Рекомендовать врача **БЕРЕЖНИЦКОГО** Я. М. в 2-х го-
 дичную клиническую ординатуру на кафедру терапии
 Станиславского медицинского института.

Председатель
 Ученого Совета СГМИ / Канд. мед. наук **БАБЕЖКО** Г. А.

Секретарь, / Канд. мед. наук. **К И Т С. М.** /

Верно:

Секретарь учебной части. *Симоженко*

А Т Е С Т А Ц И Я

Аспирант/ клинический ординатор *Сторого* год: _____
 обучен в Станиславском мед институте при кафедре *Физиологии, терапии*
 тов. *Бережницкий Мирослав Николаевич*

Срок окончания и директивный институт (где и когда) / Станиславский
 медицинский институт - 1953 год

Специальность *терапия*

Научный руководитель *проф. А. В. Анисимов, Моисей Лазаревич*

1. ВЫПОЛНЕНИЕ АСПИРАНТОМ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ПЛАНА:

Наименование предмета	Срок сдачи (по плану)	Фактический срок сдачи	Оценка
<i>Сдал все разделы тезисов по плану</i>			<i>отлично</i>
<i>овладеет методом электрокардиографии</i>			<i>хорошо</i>

II. ПОДГОТОВКА РАБОТЫ АСПИРАНТА

а/ посещение лекций научного руководителя и др. преподавателей
В течение срока ординатуры посещал все лекции

б/ семинарские занятия со студентами *проблемы практической*
защиты со студентами по различным вопросам

в/ прочтении аспирантом лекции или реферата курсов

д/ другие формы педагогической практики

III. РАБОТА НАД ДИССЕРТАЦИЕЙ.

Тема диссертации _____
 Срок защиты диссертации по плану _____
 Каким разделам диссертации разработаны _____

За период пребывания в клинической ординатуре 1957-59 год
Защитил статью в вечерней Университет Марксизма - Ленинизма
Научная работа

Статья „О возмозможности гавлениши“ - напечатана в журнале „Врачебное дело“ № 4 за 1958 год
Статья „Случай холеры при бронхоспальней ацие“ - напечатана в журнале „Врачебное дело“ № 7 за 1958 год

Организация работы в лаборатории у рабочих - послана в печать в журнале „Врачебное дело“

Статья, вышедшая из печати в журнале „Врачебное дело“ на страницах 10-11, посвящена случаю холеры при бронхоспальней ацие. Статья опубликована в журнале „Врачебное дело“ № 7 за 1958 год.

Случай холеры при бронхоспальней ацие - описан в журнале „Врачебное дело“ № 7 за 1958 год.

Статья „О возмозможности гавлениши“ - напечатана в журнале „Врачебное дело“ № 4 за 1958 год.

17. ХАРАКТЕРИСТИКА НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ, НАУЧНО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ В ОБЩЕСТВЕННОЙ РАБОТЕ.

Клинический ординатор Бережницкий Я. М. проявил себя эрудированным, активным научным работником, умело сочетаям преподавательскую и научно-педагогическую работу. Проявил себя в одной из групп IV курса. Выполнил агитационную работу во время всех политических

ЗАКЛЮЧЕНИЕ КАФЕДРЫ.

Рекомендуется остаться ассистентом при одной из кафедр терапии при одном из медицинских Вузов республи

Научный руководитель *Профессор М. Анисимов*

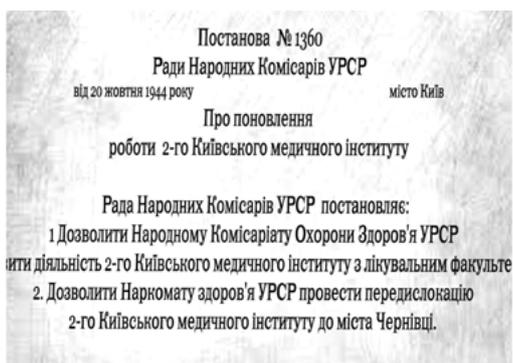
ЗАКЛЮЧЕНИЕ УЧЕНОГО СОВЕТА.

Директор Станиславского медицинского института / Доц. БАБЕЖКО Г. А. /
 Ученый Секретарь _____
 Протокол № _____
 Дата _____

найскравішого українського наукового клінічного осередку, що є загальновідомим як Київська школа внутрішньої медицини, розглянемо особливості цього чину більш детально. Це необхідно, оскільки обставини реалізації цього процесу мали свої специфічні особливості, що суттєво відмінні від таких, скажімо, щодо Буковинської школи внутрішньої медицини. Стосовно останньої, то її спадкоємність конкретно визначено передислокацією в жовтні 1944 року Другого Київського державного медичного інституту (2-й КДМІ) [2] у Чернівці. Ця передислокація здійснювалась терміново, і в Чернівцях столичний вуз ще півтора місяця продовжував працювати як 2-й Київський державний медичний інститут [3]. Тільки на-

Рисунок 3

Фрагмент постанови про передислокацію КМІ в м. Чернівці [<https://libhistoria.in.ua/postanovy/>]

прикінці листопада 1944 року 2-му КДМІ було надано назву Чернівецький державний медичний інститут і для засвідчення офіційних документів про діяльність вручено нову печатку. На Прикарпатті ж чин спадкоємності було реалізовано суто на рівні людського фактора. Усі перші очільники кафедр внутрішньої медицини в щойно (6 жовтня 1945 року) заснованому Станіславському державному медичному інституті [4-6] — професори Андрій Дмитрович Аденський-Пінчук [7], Мойсей Лазарович Авіосор [8] та Яків Вольфович Борін [9] — вихованці Київської школи внутрішньої медицини. За цього зазначимо, Андрій Дмитрович працював у Станіславі недовго і вже в 1949 році перевівся до Білоруського інституту удосконалення лікарів, де й обійняв посаду заступника директора та очолив кафедру терапії [7].

АДЕНСЬКИЙ Андрій Дмитрович (справж. — Пінчук; 01(13).12.1897, м-ко Лоев Мінс. губ., нині смт Гомел. обл., Білорусь — 14.08.1979,

Мінськ) — лікар-терапевт. Д-р мед. н. (1943), проф. (1945). Засл. діяч н. Білорус. РСР (1967). Учасник 1-ї та 2-ї світ. воєн. Держ. нагороди СРСР. Закін. мед. ф-т Київ. ун-ту (1927), залишений при терапевт. клініці ординатором, а згодом зарахований аспірантом ВУАН при клініці акад. М. Стражеска. 1932-1936 рр. — працював асист. Київ. мед. ін-ту та клін. відділу Ін-ту експерим. біології і патології, від 1936 р. — н. с. відділу функц. діагностики Укр. ін-ту клін. медицини і доц., зав. каф. терапії (1937-1941) Київ. стоматол. ін-ту; гол. терапевт 1-ї ударної армії (1942-1944); зав. каф. заг. терапії Станіслав. мед. ін-ту (1945-1949); від 1949 р. — зав. каф. терапії і за сумісн. — заст. дир. Білорус. ін-ту вдосконалення лікарів. Згодом — нач. лікув.-сан. упр. МОЗ Білорусії. Дослідж. у галузі ревматології, гастроентерології, кардіології, алергології. Автор розділу «Хвороби органів дихання» у підруч. «Внутрішні хвороби» (за заг. ред. В. Василенка), який витримав 6 видань рос. та укр. мовами. Сконструював прилад для вимірювання венозного тиску, дав класифікацію венозним гіпертоніям та гіпотоніям. [Із «Енциклопедії сучасної України» http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42656]

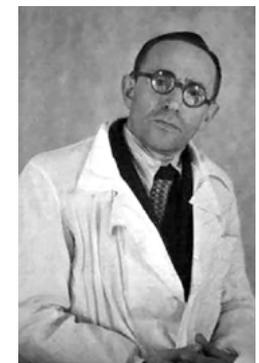
АВІОСОР Мойсей Лазарович (28.05.1897, м. Ромни Полтав. губ., нині Сум. обл. — 10.11.1969, Івано-Франківськ) — лікар-терапевт. Д-р мед. н. (1945), проф. (1948). Учасник 2-ї світ. війни. Держ. нагороди СРСР. Закін. Київ. мед. ін-т (1922). Працював лікарем у лікув. закладах Києва та обл. (1922-1933); асист. (1933-1940), доц. (1941-1945) Київ. мед. ін-ту; доц. Львів. мед. ін-ту (1945-1946); зав. каф. факультет. терапії Станіслав. (згодом Івано-Фр.) мед. ін-ту (1946-1966). Учень акад. М. Стражеска. Наук. робота в галузі вивчення клініч. симптоматики та лікування виразкової хвороби, ендокордиту, недостатності кровообігу.

Пр.: Зміни в складі цереброспінальної рідини в різних стадіях порушення кровообігу // Недостатність кровообігу. К., 1938; К етиологии подострого септического эндокардита и о подостром септическом воспалении эндотелия сосудов // ВД. 1951. № 1; К клинике сифилиса желудка // КМ. 1961. Т. 39, № 11 (співавт.) [Із «Енциклопедії сучасної України» http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42366]

БОРІН Яків Вольфович (1899, Київ — 1986, там само) — лікар-терапевт. Д-р мед. н. (1952), проф. (1954). Учасник 2-ї світ. війни. Бойові та держ. нагороди. Закін. Київ. мед. ін-т (1926), де працював ординатором (1926-1930), асист., доц. (1933-1941); зав. терапевт. відділ. Уман. округ.

Аденський Андрій Дмитрович

Авіосор Мойсей Лазарович

Борін Яків Вольфович

лікарні (1930-1932); у 1941-1946 рр. — армій. терапевт; зав. каф. шпитал. терапії Івано-Фр. мед. ін-ту (нині академія, 1946-1969). Дослідж. у галузі терапії й діагностики захворювання шлунка та підшлунк. залози. Вивчав діагностичне застосування електрогастрографії.

Пр.: Про зовнішньосекреторну функцію підшлункової залози в умовах обхідного кровообігу // ФЖ. 1964. № 5; Некоторые вопросы клиники и лечения миеломной болезни // Тр. конф. по проблеме переливания крови. Ив.-Ф., 1965; Электрогастрография та електродуоденографія. К., 1967; Внешнесекреторная функция поджелудочной железы у больных сахарным диабетом // Терапевт. архив. 1968. Т. 40, № 7 (співавт.); Влияние комплексного санаторно-курортного лечения на секреторно-эвакуаторную функцию желудка у больных язвенной болезнью // Гастроэнтерология. 1971. Вып. 3 (співавт.); Академик В.Ю. Чаговец — основоположник отечественной электрогастрографии: К 100-летию со дня рожд. // ВД. 1973. № 12 (співавт.). [Із «Енциклопедії сучасної України» http://esu.com.ua/search_articles.php?id=37221]

Професор
М.Л. Авіосор

В «Автобіографії» та «Особовому листку по обліку кадрів» (від 04.12.1952) [10] професор М.Л. Авіосор виклав свій життєвий шлях і хід становлення як фахового інтерніста досить детально. Закінчивши в 1916 році із золотою медаллю Конотопську гімназію, Мойсей Авіосор у цьому ж році вступив на престижний медичний факультет Київського університету св. Володимира. Та, на жаль, жовтневий переворот і громадянська війна в Російській імперії переривають його навчання. У 1919-1920 роках він працює у зведеному евакуаційному госпіталі Червоної армії. Переживши буремні роки громадянської війни, Мойсей Лазарович у 1922 році успішно закінчив лікувальний факультет Київського медичного інституту і протягом 1922-1927 років мав ретельний клінічний вишкіл у 14-й міській клінічній лікарні імені Жовтневої революції (Олександрівська клінічна лікарня) м. Києва на базі клінік кафедри госпітальної терапії Київського медичного інституту. Цю кафедру тоді почергово очолювали професори Виноградов Василь Васильович та Свенсон Микола Олександрович. Упродовж 1927-1930 рр. М.Л. Авіосор працює терапевтом у районній лікарні с. Будаївка Київської області. У 1930 році терапевт М.Л. Авіосор повертається до Києва й обіймає посаду старшого ординатора терапевтичного відділення 14-ї міської клінічної

лікарні імені Жовтневої революції. На той час цей лікувальний заклад вже став клінічною базою об'єднаної госпітальної та факультетської кафедри терапії, яку тоді вже очолював академік М.Д. Стражеско. З 1 січня 1933 року Мойсей Лазарович розпочинає викладацьку діяльність на посаді асистента кафедри факультетської терапії Київського медичного інституту. Також він у 1939-1940 роках за сумісництвом працює науковим співробітником в Українському інституті клінічної медицини. Та восени 1939 року його було мобілізовано і призначено на посаду начальника терапевтичного відділення евакогоспіталю 87-ї стрілкової дивізії окупаційного контингенту військ на західно-українських теренах. У вересні 1940 року М.Л. Авіосор вже обійняв посаду доцента кафедри внутрішньої медицини в Київському медичному інституті. 22 червня 1941 року М.Л. Авіосор знову мобілізований і всю війну перебував у медичних підрозділах діючих військ Радянської армії. Після війни він працює завідувачем терапевтичного відділення Львівського військового окружного шпиталю і з 09.09.1945 року за сумісництвом обіймає посаду доцента кафедри факультетської терапії у Львівському медичному інституті. Як він сам зазначає у своїй «Автобіографії», формально він буде її обіймати аж до вересня 1947 року, хоча Мойсей Лазарович «фактично вже із вересня 1946 року був МОЗ України відряджений у Станіслав для завідування кафедрою факультетської терапії медичного інституту. 4 вересня 1947 року був остаточно переведений у Станіслав...».

Про сутність клінічних засад внутрішньої медицини, що були привнесені в діяльність зазначених кафедр терапії внутрішньої медицини Станіславського державного медичного інституту вихованцями Київської школи внутрішньої медицини професорами Андрієм Дмитровичем Аденським-Пінчуком, Мойсеєм Лазаровичем Авіосором та Яковом Вольфовичем Борнім, логічно судити з огляду на плеяду очільників кафедри внутрішньої медицини Київського медичного інституту, на клінічних базах якої вони пройшли практичний і науковий вишкіл інтерніста.

Спадкоємний перелік завідувачів кафедри приватної патології і терапії (із 1849 року — приватної патології і терапії в повному обсязі із госпітальною клінікою) медичного факультету Університету св. Володимира. Сьогодні кафедра внутрішньої медицини № 2 НМУ імені О.О. Богомольця [подано за [11], розд. «Распределение

професоровь и преподавателей по предметам их преподавания въ университету св. Владимира», X; та 12, с. 140]:

- Проф. Цицурін Федір Степанович* (1844-1846)
- Проф. Алфер'єв Сергій Петрович (1846-1857)
- Проф. Мерінг Федір Федорович (1857-1865)
- Проф. Мацон Юлій-Фердинанд Іванович* (1865-1866)
- Проф. Покровський Василь Тимофійович (1866-1877)
- Проф. Трітшель Карл Генріхович (1878-1903)
- Проф. Вагнер Конрад Едуардович (1904-1914)
- Проф. Яновський Феофіл Гаврилович (1914-1919)
- Проф. Виноградов Василь Васильович (1919-1927)
- Проф. Свенсон Микола Олександрович (1921-1927)
- Акад. АН УРСР Стражеско Микола Дмитрович (1927-1937**)
- Проф. Удінцев Федір Аристархович (1937-1951)

* тимчасове завідування кафедрою та вичитка лекційного курсу

** з 1930 по 1937 рік госпітальна і факультетська клініки були об'єднані в єдину кафедру, якою керував М.Д. Стражеско.

За цього потрібно зазначити, що загалом у Київській науковій медичній школі в ситуаційно сприятливий історичний момент другої половини XIX сторіччя вихованцями знаних європейських університетів було напрочуд успішно здійснено інтеграцію тогочасних наукових досягнень. Це було особливо значущим у становленні Київської школи внутрішньої медицини. За тих обставин Родоначальнику Київської школи внутрішньої медицини, вихованцю медичного факультету Харківського університету та Професорського інституту Дерптського університету професору Цицуріну Федору Степановичу [13] не тільки вдалось запровадити в навчальний процес новоствореного медичного факультету належне викладання клінічної медицини, а й зробити його визначальним у здобутті медичної освіти. Для Київської школи внутрішньої медицини започаткована Федором Степановичем прогресивна традиція викладання медицини на основі інтеграції здобутків медичної науки в Європі та кращих її надбань у Російській імперії [14-16] стала надійним фундаментом для її розквіту наприкінці XIX — початку XX сторіччя. І, як бачимо із поданого переліку

завідувачів кафедри, свої вагомі внески в її становлення зробили випускник Московської медико-хірургічної академії 1838 року професор Сергій Петрович Алфер'єв та знаменитий вихованець медичного факультету Лейпцизького університету Георг-Фрідріх (Федір Федорович) Мерінг, талановитий випускник Дерптського університету, професор-анатом і блискучий інтерніст, ініціатор і керівник будівництва, а відтак і багаторічний директор Олександрівської лікарні Мацон Юлій-Фердинанд Іванович та відомий послідовник знаменитого російського терапевта Сергія Петровича Боткіна професор Василь Тимофійович Покровський тощо. На таких наріжних засадах Київської школи внутрішньої медицини було виховано покоління зоряних випускників медичного факультету Університету св. Володимира, блискучих інтерністів, професорів та академіків — Карл Генріхович Трітшель, Феофіл Гаврилович Яновський, Василь Васильович Виноградов, Микола Дмитрович Стражеско, Володимир Харитович Василенко та багато інших.

Доречно також сказати і про тогочасну творчу атмосферу в лікувальному закладі, де майбутні професори А.Д. Аденський-Пінчук, М.Л. Авіосор та Я.В. Борін пройшли клінічний вишкіл. У 1922 році Олександрівську клінічну лікарню було перейменовано. За диктату політично детермінованої кон'юнктури вона отримала дивну (та, зрештою, і єдину у всьому колишньому Радянському Союзі) назву — Лікарня імені Жовтневої революції. Проте колектив лікарні із таким звучним революційним йменням добре пам'ятав і пишався своєю історією та визначними вихованцями. У середині першої половини XX сторіччя творча атмосфера цього знаного лікувального закладу була сповнена бувальщинами про легендарних київських терапевтів Василя Парменовича Образцова та Феофіла Гавриловича Яновського [17]. Василь Парменович завідував одним із терапевтичних відділень Олександрівської лікарні з 1887 по 1904 рік. Терапевтичне відділення стало для геніального київського інтерніста «творчою лабораторією»: у ньому він продовжив свої оригінальні клінічні дослідження, креативно генерував свої наукові досягнення та одночасно здійснював викладання внутрішньої медицини [18]. Тож коли доктору медицини, професору В.П. Образцову все ж дозволили очолити в 1893 році кафедру приватної патології і терапії Університету св. Володимира, він не вагаючись залишив за собою право на подальше завідування терапевтичним відділенням. Це був дуже

Рисунок 5

Олександрівська лікарня

зручний формат для успішного продовження харизматичним Василем Парменовичем його унікальних наукових клінічних досліджень. Зазначимо, що саме професор В.П. Образцов, незмінно очолюючи терапевтичне відділення, надав йому статусу університетської клініки. А київський «святий лікар» Ф.Г. Яновський в Олександрівській лікарні в 1894 році почав завідувати її прозекторською службою. У 1898 році Феофіл Гаврилович очолив терапевтичне та інфекційне відділення лікарні і заснував першу в Києві бактеріологічну лабораторію. Майбутні професори А.Д. Аденський-Пінчук, М.Л. Авіосор та Я.В. Борін, проходячи клінічний вишкіл, мали змогу не тільки почути розповіді про легенди київської терапії, а й отримали можливість безпосередньо спілкуватись з очевидцями клінічної звитяги Василя Парменовича Образцова та Феофіла Гавриловича Яновського. Належну підготовку інтерніста та клінічного дослідника вони пройшли в академічній терапевтичній школі Миколи Дмитровича Стражеска.

Все вищевикладене свідчить про академічну спадкоємність Прикарпатської школи традиціям Київської школи внутрішньої медицини. Протягом сторіч геополітично затиснута між

Заходом і Сходом Галичина втомилась від ролі ресурсної бази імперських амбіцій чужинців. Її нива охорони здоров'я та наукової медицини готова була щедро плодоносити. Та окупаційні режими цікавив тільки визиск. Зрештою, іще до середини ХХ сторіччя цей боголюбивий край дав медицині багато сподвижників. Звитяга більшості видатних вчених-медиків синів і дочок Галичини на сьогодні є ще невідомою загалом і чекає своїх дослідників, які повернуть їх добрі імена вдячним нащадкам. А серед вже відомих хоча б Юрій Михайлович Котермак, Теодор Тарасевич, Йосиф Дітль, Ярослав та Софія Окуневські, І.Я. Горбачевський. Усі вони вимушено навчались та проводили наукову діяльність у світах. Показовим у цьому відношенні є хоча б і доля Зігмунда Фрейда — батько цього видатного науковця походить із містечка Тисмениця (що за 12 кілометрів від Івано-Франківська), а мати — з Бродів Львівської області. Тож на Івано-Франківщині з пошаною бережуть пам'ять про трьох перших завідувачів кафедр внутрішньої медицини медичного вишу професорів М.Л. Авіосора, А.Д. Аденського-Пінчука та Я.В. Боріна. Саме вони своїм хистом, наснагою й самовідданою працею розпочали

благодійний процес привнесення на ниву прикарпатської охорони здоров'я та наукової медицини досягнень і досвіду Київської школи внутрішньої медицини. Наостанок зазначимо,

що тільки Мойсей Лазарович вже не захотів покидати перлину Підгір'я, наше славне місто в межиріччі Бистриць, і закінчив свій життєвий шлях на Прикарпатті.

Список використаної літератури

1. Особова справа Бережницького Мирослава Миколайовича.
2. Другий Київський державний медичний інститут. [Електронний ресурс] / Режим доступу: (1936-1944) <https://libhistoria.in.ua/drugiy-1944-roku/>
3. Бойчук ТМ. Заснування Чернівецького державного медичного інституту (1944-1946 рр.) / ТМ Бойчук, АА Мойсей. Буковинський медичний вісник. 2015;19(4):266-296. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bumv_2015_19_4_63
4. Біографічний словник професорів та завідувачів кафедр Івано-Франківської державної медичної академії (1945-1995) [Текст] / За ред. ЄМ Нейка. Івано-Франківськ, 1995:199.
5. Історія лікарень Івано-Франківська. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://frankivsk-future.com.ua/uk/istoriya-likaren-ivano-frankivska>
6. Івано-Франківський Національний Медичний Університет. Кафедра внутрішньої медицини № 1, клінічної імунології та алергології ім. Є.М. Нейка. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.ifnu.edu.ua/uk/?option=com_content&view=article&id=267:2011-11-30-10-53-08&catid=41:2011-04-05-09-35-10&Itemid=258&lang=uk
7. Аденський Андрій Дмитрович. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42656
8. Авіосор Мойсей Лазарович. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42366
9. Борін Яків Вольфович. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=37221
10. Особова справа Авіосора Мойсея Лазаровича.
11. Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского Университета св. Владимира (1834-1884) [Текст] / Сост. под ред. В.С. Иконников. К.: Тип. Ун-та св. Владимира, 1884:860.
12. Макаренко ИМ. Биографический словарь заведующих кафедрами и профессоров Киевского медицинского института 1841-1991) [Текст] / ИМ Макаренко, ИМ Полякова. К.: Здоровья, 1991:160.
13. Дземан МІ. Цициурін Федір Степанович: погляд крізь сторіччя (дискурс про спадкоємність традицій клінічної медицини до 200-річного ювілею Родоначальника Київської школи терапевтів) [Текст] / МІ Дземан. Класики медицини. К.: Медкнига, 201:228.
14. Бородулин ВІ. Факультетская терапевтическая клиника университета Св. Владимира: формирование Киевского научного центра отечественной терапии. Сообщение 1. Основание клиники. Ее первый профессор — Ф.С. Цициурин (1844-1857 гг.) [Текст] / ВІ Бородулин. Пробл. соц. гигиены и история медицины. 1997;2:50-53.
15. Цициуринь О. Вступленіє в курсь частной терапіи, семіотики и клиники внутренних болѣзней [Текст] / О. Цициуринь. Журналъ Министерства Народнаго Просвѣщенія. 1845;XLV, отдѣленіє II:130-168.
16. Цициурін ФС. Вступ до курсу приватної терапії, семіотики та клініки внутрішніх захворювань (гармонізований варіант, адаптовано М. Дземаном та А. Гладуном) [Текст] / ФС Цициурін. Практикуючий лікар. 2014;2:13-25.
17. Аронов ГЮ, Пелешук АП. Легенди і бувальщина київської медицини (люди, факти, події, документи) [Текст] / ГЮ Аронов, АП Пелешук. К.: Століття, 2001:304.
18. Дземан МІ. Київська бувальщина одного епохального медичного відкриття [Текст] / МІ Дземан. К.: Видавничий дім Медкнига, 2018:100.

Для цитування: Дземан МІ. Постать професора-інтерніста М.Л. Авіосора в дискурсі академічної спадкоємності Прикарпатської школи внутрішньої медицини. Терапевтика / імені професора М.М. Бережницького. 2022;3(2):38-46. DOI: 10.31793/2709-7404.2022.3-2.38.

Адреса для листування: Дземан Михайло Іванович, e-mail: muhac@ukr.net; НВЦ «ЕРБІС», Київ, вул. Раїси Окіпної, 10Б, Київ, Україна, 02002.

Відомості про авторів: Дземан Михайло Іванович, канд. мед. наук, доцент, провідний науковий співробітник ПП «Лабораторія ЕРБІС», НВЦ «ЕРБІС», Київ. ORCID: 0000-0001-9152-1618.

Особистий внесок: Концепція роботи та дизайн, аналіз проблеми, здійснення історичної розвідки й аналіз результатів, написання статті.

Фінансування: Стаття підготовлена в рамках самофінансування.

Декларація з етики: Автор задекларував відсутність конфлікту інтересів і фінансових зобов'язань.

Проходження статті: Надійшла до редакції 5 липня 2022 року; прийнята до друку 5 серпня 2022 року; надрукована 14 вересня 2022 року.

For citation: Dzeman MI. The figure of Professor-internist M.L. Aviosor in the discourse of academic succession of the Carpathian School of Internal Medicine. Terapevtyka / of professor M.M. Berezhnitsky 2022;3(2):38-46. DOI: 10.31793/2709-7404.2022.3-2.38.

Correspondence address: Dzeman MI, e-mail: muhac@ukr.net; Scientific and production center «ERBIS», «Laboratory ERBIS», Kyiv, R. Okipnoi St.10-b, 02002, Ukraine.

Information about the authors: Dzeman MI, Candidate of Medical Sciences, leading researcher Scientific and production center «ERBIS», «Laboratory ERBIS», Kyiv. ORCID: 0000-0001-9152-1618.

Personal contribution: The concept of publication, analysis of the problem and results, researches and analysis of results, writing an article.

Funding: The article was prepared in the framework of self-financing.

Declaration of Ethics: The author declare that there is no conflict of interest or financial.

Article: Received 5 July 2022; accepted 5 August 2022; published 14 September 2022.